

**สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1**
**21ST CENTURY COMPETENCIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING
TO SCHOOL EFFECTIVENESS UNDER THE NAKHONPATHOM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 1**

ปวีศา มีศรี¹, โอฟาร กาญจนากาศ²

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูของโรงเรียนในสังกัดดังกล่าว จำนวน 313 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบจัดชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง การบริหารการเปลี่ยนแปลง การทำงานเป็นทีม และด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่วนประสิทธิภาพของโรงเรียนที่นำมาศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ด้าน ความสามารถในการใช้สื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความพึงพอใจการทำงานของครู และด้านความสามารถ ในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก 2) สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมีเพียง 3 สมรรถนะเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการพัฒนาตนเอง โดยทั้งหมดร่วมกันส่งผลได้มากถึงร้อยละ 47 เฉพาะด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพียงสมรรถนะเดียวสามารถอธิบายได้มากถึงร้อยละ 39

คำสำคัญ: สมรรถนะ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิภาพของโรงเรียน

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีอำนาจสูงสุดเพราะเป็นผู้แปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ จึงต้องแสดงบทบาทความเป็นผู้นำที่มีสมรรถนะครอบคลุมองค์ประกอบต่าง ๆ กล่าวคือต้องมี 1) ความรู้: ความรู้เฉพาะด้านของผู้บริหาร เช่น ความรู้ด้านการบริหาร การศึกษา ความรู้ภาษาอังกฤษ ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและสารสนเทศ เป็นต้น 2) ทักษะ: สิ่งที่ผู้บริหารกระทำได้ดีและฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ/เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะทักษะสำหรับการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการสร้างทีมงาน ทักษะการเป็นผู้นำระดับโลก ความสามารถในการบริหารเวลาและความใส่ใจ เป็นต้น แบ่งเป็น 2 ด้านหลัก คือ ทักษะด้านการบริหารจัดการ และทักษะด้านเทคนิคเฉพาะงาน 3) คุณลักษณะ ส่วนบุคคล: บุคลิกลักษณะประจำตัวที่ติดตัวมาและไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร องค์ประกอบสมรรถนะทั้งสามกลุ่มนี้ เป็นลักษณะของผู้บริหารยุคใหม่และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลการบริหารงานโรงเรียนที่ดีกว่าหรือสูงกว่ามาตรฐาน

ประสิทธิภาพของสถานศึกษาจากการศึกษาพบว่าขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ และปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิผลดังกล่าวก็คือพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่หลากหลาย ในฐานะที่ผู้วิจัยทำงานเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา มีความตระหนักและให้ความสนใจในเรื่องนี้

จึงต้องการหาคำตอบว่า มีสมรรถนะของผู้บริหารใดบ้างที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา โดยคาดหวังว่าผลของการศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาได้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารและประสิทธิผลของการบริหาร ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

2. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาสาระ ผู้วิจัยได้อาศัยสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) มาตรฐานวิชาชีพครูสภา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548) หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2547) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT) 2) ด้านการพัฒนาตนเอง 3) ด้านการ

ทำงานเป็นทีม และ 4) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง

ส่วนประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียน ได้อาศัยกรอบแนวคิดของ ฮอยและเฟอร์กูสัน (Hoy and Ferguson, 1985) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู 4) ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่าง

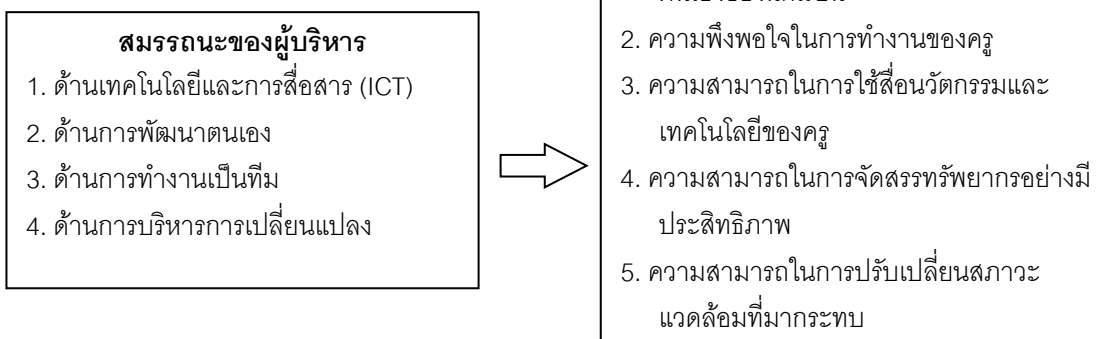
มีประสิทธิภาพ และ 5) ความสามารถในการปรับ เปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้ง ภายในและภายนอก

2. ขอบเขตด้านประชากร ศึกษาทางอ้อมจากการรับรู้ของครูผู้สอนของโรงเรียนต่างๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐมเขต 1 จำนวน 121 แห่ง 1,689 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 313 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. แบบวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ในลักษณะของการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต

1 จำนวน 121 แห่ง มีครูทั้งหมด 1,689 คน ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มแบบชั้นภูมิมา ทำการศึกษา จำนวน 313 คน ซึ่งไม่ต่ำกว่า จำนวนขั้นต่ำที่ยอมรับได้จากตารางกำหนด ขนาดตัวอย่างของเคจซีและมอร์แกน

3. เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเพื่อสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของ

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยกำหนดคะแนนการตอบดังนี้

5 หมายถึง รับรู้ว่ารายการนั้น ๆ ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รับรู้ว่ารายการนั้น ๆ ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติ ในระดับมาก

3 หมายถึง รับรู้ว่ารายการนั้น ๆ ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รับรู้ว่ารายการนั้น ๆ ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติ ในระดับน้อย

1 หมายถึง รับรู้ว่ารายการนั้น ๆ ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติ ในระดับน้อยที่สุด

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐาน ด้วยค่าร้อยละ และค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง รายการนั้น ๆ ผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง รายการนั้น ๆ ผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง รายการนั้น ๆ ผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง รายการนั้น ๆ ผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง รายการนั้น ๆ ผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. สมรรถนะของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่นำมาศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก มากกว่าทุกด้าน รองลงมาคือ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้าน ความสามารถในการใช้สื่อ และนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู อยู่ในระดับมากมากกว่าทุกด้าน รองลงมาคือ ด้านความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก

3. สมรรถนะของผู้บริหารทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับประสิทธิภาพของโรงเรียนในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการพัฒนาตนเอง ยกเว้นด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT) และทั้งหมดร่วมกันส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพได้มากถึงร้อยละ 47 โดยเฉพาะการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพียง

ด้านเดียว สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียนได้สูงถึงร้อยละ 39

การอภิปรายผล

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ข้อมูลสารสนเทศนี้แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานขององค์กรและมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารงานบุคลากร ทำให้การดำเนินภารกิจบรรลุความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ ดังนั้นการบริหารโรงเรียนในภารกิจต่างๆให้เกิดประสิทธิผล บุคคลที่เกี่ยวข้องจึงต้องพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นเหล่านี้ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปาริฉัตร ช่อชิต (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ และเสนอว่าควรมีการพัฒนาใน 8 ด้าน 1) สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม 2) สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย การสื่อสาร และจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมีวิสัยทัศน์งานวิจัยของชาติรี โพธิกุล (2552) ก็ได้นำเสนอในลักษณะที่สอดคล้องกัน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านก็พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร ช่อชิต (2559) ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา คือ โรงเรียนมีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

ของครูอยู่ระดับมากที่สุด เนื่องจากการศึกษาในปัจจุบันมีการส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนเพิ่มมากขึ้น มีการสนับสนุนจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางมาสู่โรงเรียนเพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ จึงเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้สืบค้นข้อมูลได้ด้วยตนเองตามความต้องการและความต้องการของแต่ละคน ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ส่วนโรงเรียนมีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และครูผู้สอนเกิดความพึงพอใจต่อการทำงาน รวมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่กระทบทั้งภายในและภายนอก

3. สมรรถนะของผู้บริหารที่นำมาศึกษา พบว่าที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียง 3 ด้านเท่านั้น คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยร่วมกันอธิบายหรือพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ได้ร้อยละ 47 โดยเฉพาะ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพียงด้านเดียว สามารถอธิบายได้สูงถึงร้อยละ 39 ดังนั้นตามนัยของผลการวิจัยนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการตรวจสอบตนเอง และแสวงหาแนวทาง วิธีการต่าง ๆ ในการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะด้านนี้เป็นลำดับแรกก่อน และควรมีในระดับที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะหากมีสมรรถนะมากขึ้น การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลก็จะเพิ่มมากขึ้น

ตามไปด้วย ซึ่งในที่สุดแล้วจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์
ผลทางการเรียนของผู้เรียนนั่นเอง สอดคล้อง
กับงานวิจัยของ กนกวรรณ อินทร์น้อย (2553);
บรรลุ ชื่นน้ำพอง (2556); และยุกตนันท์
หวาน้ำ (2555)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควร
ตรวจสอบตนเองว่าของท่านว่ามีสมรรถนะด้าน
ใดบ้าง ถ้าด้านใดที่ยังมีไม่มากพอ ควรพัฒนา
ให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการบริหารการ
เปลี่ยนแปลง ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งใน
ศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ
โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำการบริหาร
การเปลี่ยนแปลงมาใช้ในการพัฒนาระบบ
โรงเรียนให้มากขึ้นเนื่องจากประสบการณ์การ
ทำงานเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการ
บริหารการเปลี่ยนแปลง จึงควรมีส่งเสริมการ
ฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นกับการพัฒนาการ

บริหารการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนให้แก่
บุคลากรทุกคน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 หากมีการวิจัยในลักษณะนี้ใน
ครั้งต่อไป ควรเพิ่มกลุ่มอื่นเข้ามาศึกษาด้วย เช่น
คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน
ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองที่อยู่โดยรอบ เพื่อถ่วง
เฉลี่ยคำตอบไม่ให้เกิดความลำเอียง รวมทั้งการ
ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลก็
เช่นเดียวกัน ที่ไม่ควรใช้แบบสอบถามเพียง
อย่างเดียว อาจเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต
หรือแบบสัมภาษณ์ เป็นต้น

2.2 สถิติหลักที่หาคำตอบของการ
วิจัยครั้งนี้คือ Stepwise Multiple Regression
หากเพิ่มเติมโดยทำ Path Analysis ก็จะทำให้
ทราบว่าตัวแปรที่ส่งผลนั้น ตัวแปรใดส่งผล
โดยตรง ส่งผลทางอ้อม เกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น
ใดบ้าง ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลไป
ปรับใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ อินทร์น้อย. (2553). กระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ชาติรี โพธิกุล. (2552). สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี

เขต 2 ตามมาตรฐานวิชาชีพของครูสภา. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ปาริฉัตร ช่อชิต. (2559). **สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บรรลุ ชื่นน้ำพอง. (2556). **สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ยุกตนันท์ หวานจำ. (2555). **การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2545). **สมรรถนะผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน**. ม.ป.ท.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- Hoy, Wayne K. & Furguson, Judith. (1985). **Theoretical framework and exploration**. Texas: Business Publication.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970, Autumn). **Determining Sample Size For Research Activities**. Educational and Psychological Measurement. 30(3):608 - 610.

**การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนไร่เชิงพัฒนา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2**
**TEACHER'S PARTICIPATION IN THE SCHOOL ADMINISTRATION IN THE
RAIKING PATANA NAKRONPRATHOM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA
OFFICE 2**

สกนธ์ วงศ์สุกฤต

โรงเรียนวัดไร่เชิง (สุนทรอุทิศ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานของโรงเรียนในเครือข่ายไร่เชิงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูของโรงเรียนในเครือข่ายไร่เชิงพัฒนา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t- test

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนในเครือข่ายไร่เชิงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานงบประมาณ ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนในเครือข่ายไร่เชิงพัฒนา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the teachers' participation in the school administration Raikingpattana Nakron Pratom Primary Education Service Area Office 2. The example in the study were 181 teachers in the Raikingpattana NakronPratom Primary Education service Area Office 2. The instrument use for collecting the data was five-level rating scale

questionnaire. The data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation and t- test

The research result revealed that: Teachers' participation in school administration in the Raikingpattana Nakron Pratom Primary Education Service Area Office 2 was at the high level. When considered in each aspects, the management aspect was the highest mean, follow by the general management, budget management, and the personnel management was the lowest mean. The comparison of investigate the teachers' participation in the school administration Raikingpattana Nakron Pratom Primary Education Service Area Office 2 showed an insignificant different among all of the aspects.

Keyword: participation, school administration

ความเป็นมาและความสำคัญ

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีความมุ่งหมายที่จะจัดการเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ (School Based Decision Making) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองโดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ การมีส่วนร่วม (Participation) กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วม

กำกับดูแล เป็นต้น การกระจายอำนาจ (Decentralization) การกระจายอำนาจด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ หลักความรับผิดชอบนี้ถือว่าใครได้รับมอบหมายหน้าที่ใดต้องรับผิดชอบงานนั้นให้เกิดผลดีที่สุดและต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาได้เกิดขึ้น

ทั้งนี้ ได้กำหนดแนวทางในการบริหารและการจัดการศึกษา อันจะนำไปสู่การปฏิรูประบบบริหารจัดการจากแบบเดิมเน้นการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางไปสู่การบริหารแบบกระจายอำนาจโดยเฉพาะมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดสาระสำคัญให้กระทรวงกระจายอำนาจ

การบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรงเพื่อให้ การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคม คุณธรรมคุณภาพ สมรรถภาพและประสิทธิภาพ ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2550) พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษา โดยระบุไว้ในหมวด 4 ระบุว่า แนวทางการจัด การศึกษา ดังนี้ “รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมการจัด การศึกษา ตั้งแต่เรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูป แบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ (ม.25) และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ต้องร่วมกันจัด กระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็ง ของชุมชนรวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยน ประสพการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (ม.29) การพัฒนาผู้เรียนยึดหลักที่ว่า “ผู้เรียนทุกคนมี ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด” กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ได้เต็มตาม ศักยภาพ จะเห็นได้ว่ากฎหมายการศึกษาฉบับ นี้ได้กำหนดให้สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคม

อื่น มีส่วนร่วมและมีหน้าที่จัดการศึกษาซึ่งถือว่า การสร้างความเข้าใจให้ทุกคนได้ทราบและเกิด ความตระหนักและรับผิดชอบร่วมกันนั้นเป็น เรื่องที่มีความสำคัญอย่างไรก็ตามสภาพปัญหา ต่าง ๆ สามารถแก้ไขให้ลุล่วงได้ต้องอาศัยการ บริหารการจัดการที่เข้มแข็ง ทั้งในระดับมหา ภาค และระดับจุลภาค โดยเฉพาะระบบการ บริหารการจัดการระดับหน่วยปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้มีความเข้มแข็ง ยึดหยุ่น คล่องตัวและ สอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่นของแต่ละ โรงเรียน โดยเฉพาะการตัดสินใจในการบริหาร ต้องมีอำนาจ ในการตัดสินใจในขอบข่ายที่ กว้างขวาง รวดเร็ว ฉับไว มีอิสระเพิ่มขึ้น และมุ่ง สร้างความเป็นภาวะผู้นำในระดับล่าง การ บริหารเพื่อให้หน่วยปฏิบัติเกิดความเข้มแข็ง จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องใช้การวางแผน เพื่อให้ การบริหารมีประสิทธิภาพต้องอาศัยหลักการ ประชญา แนวคิด ทฤษฎีที่ปฏิบัติได้ ผู้เรียนเป็น เป้าหมายที่สำคัญที่สุด ในการบริหารโดยการใช้ กลยุทธ์การบริหารและการจัดการศึกษาที่ กระจายอำนาจการตัดสินใจจากส่วนกลางไปสู่ โรงเรียน การเปิดโอกาสฝึกฝนและพัฒนา ครู อาจารย์และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการ บริหารเป็นการกระจายอำนาจความรับผิดชอบ ความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของการเปิด โอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนประสพการณ์ในการ ทำงาน การเรียนรู้ร่วมกันซึ่งจะทำให้เกิดทีมงาน เรียนรู้ทางวิชาชีพอันจะสร้างความเข้มแข็งและ ความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียน ซึ่งถือเป็นการปฏิรูปการศึกษาอย่าง แท้จริง

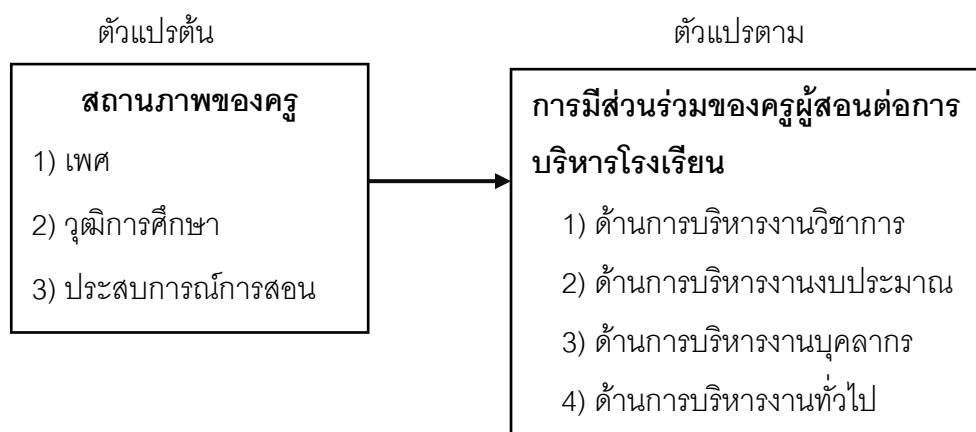
จากหลักการและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนในเครือข่ายไร้ซึ่งพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต2 ปีการศึกษา 2561 เพื่อนำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบการบริหาร โรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในเครือข่ายไร้ซึ่งพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในเครือข่ายไร้ซึ่งพัฒนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนต่อการบริหารครูผู้สอนของโรงเรียนในเครือข่ายไร้ซึ่งพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 4 ด้าน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครปฐม เขต2

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตของเนื้อหา มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนของโรงเรียนในเครือข่ายไร้ซึ่งพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต2 ในด้านบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในเครือข่ายไร้ซึ่งพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 332 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 181 คนซึ่งได้มาจากการเปิดตาราง เครซี่ & มอร์แกน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยในเชิงพรรณนา โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูผู้สอนของโรงเรียนในเครือข่ายไร่จึงพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 181 คน ซึ่งได้มาจากกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และสุ่มโดยวิธีชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายตัวแปรใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอนุมานสถิติใช้ t-test

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนต่อการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายไร่จึงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D = 0.85) และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.71$, S.D = 0.85) รองลงมาคือด้านบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.65$, S.D = 0.85) ด้านบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 3.45$, S.D = 0.78) ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลมี

ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.20$, S.D = 0.90) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนต่อการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายไร่จึงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการวางแผนส่งครูเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาเพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความรู้ สามารถมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

1.2 ครูต้องพัฒนาตนเองและมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเพิ่มขึ้น

1.3 โรงเรียนต้องมีกรอบการบริหารโรงเรียนที่ชัดเจน ครูสามารถเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

1.4 โรงเรียนต้องแบ่งงานในกลุ่มบริหารทั้ง 4 ด้าน ให้ชัดเจน อธิบายให้ครูเข้าใจ และส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนต่อการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนในเครือข่าย อื่น ๆ ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง อื่น ๆ เช่น ผู้ปกครอง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับ**

ที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการ**

บริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). Determining Sample Size For

Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3):608 - 610.